

Izhaja v Gorici vsak četrtek opoldne. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolne naročnice se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: Ulica Vetturini 9, uprava ul. Vetturini 9

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirajte pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdaja konsorcij »Goriška Straža«. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Razumite vendar!

Strašni so bili zadnji dogodki v Trstu, ki menda ni še videl tako krvavih dni. Mrtvih štejejo doslej sedem, ranjencem pa ne vedo števila. Pokalo je po dne in še strašnejše po noči, delale so se barikade, pokalo je na levo in desno, zagrmeli so celo topovi, trgale in zažigale so se italijanske trikolorne, Ljenu se je vpilo »slava«, odnašali so se ranjenci, odpeljavali mrtvi — vse vprek, da ni človek vedel, pri čem je, da ni vedel, kam bi si upal. Take bolne pojave smo že imeli tudi drugod v naši deželi, četudi v manjšem obsegu. Vse to izvira iz nezadovoljnosti ljudstva, ki se čuti stiskano pod novim režimom, vse to izvira od tod, ker boljša pri nas vse politično, upravno in gospodarsko življenje od dneva premirja dalje.

Kjer je rana, kjer je vir boleti, tam treba zdraviti, drugače je vse delo zastoj. Zastoj je odstranjevanje pajčevine, če se pajka ne ubije in odstrani. Najslabše pa je, prikrivati rano.

Tržaški komisar grof Noris poziva meščane na mirno delo in strpnost, ki naj za vedno izključijo taka dejanja, ki bi delala sramoto Trstu in Italiji. Toda o vzrokih vse molči in jih noče nihče videti. Zato povzdigamo mi svoj glas z »Edinostjo« vred in kličemo:

»Izločite in političnega življenja na zasedenem ozemlju vse vzroke, ki so zakrivali zadnje krvave dogodke. Dajte vsem politično svobodo in vrnite pravice, ki smo jih izrgali iz krempljev dvoglavega orla!

Iz izvestnega laškega časopisa naj izgine nečastno zavijanje resnice in podlo podzemsko rovanje. Politična borba strank je bila in bo, toda naj bo poštena, naj se izvija z odprtim vezirjem in na kulturni način! Skrbite za to, da se ljudstvo na zasedenem ozemlju oddahne od duševne more, ki ga tlačijo, — in dogodkov, kot so se zadnje dni odigrali v Trstu, v Biljah, v Desklah in drugod, ne bo več!

To in pred vsem to je treba storiti in verujte, da bo vse, kar je še zdravega na tem ozemlju, naj si bo jugoslovenske ali italijanske narodnosti, z veseljem pozdravilo in z vsemi močmi podpiralo vsako delo pomirjenja, gospodarskega ozdravljenja in politične strpnosti v blagor obeh narodov ob Adriji!

Kar se nas Slovencev posebej tiče: Zastoj je klicati narodu: bodi dober, bodi priden, bodi miren! — pri tem pa mu jemati pravice, zapirati mu šole in ga priiskati kot sužnja k tlom tako, da mu sape zmanjkuje!

Narod je na svetu zato, da živi, da se svobodno kulturno in gospodarsko razvija in dvigne! Tega ne prosimo več, ču tega življenja imamo pravico, zato zahtevamo, to tudi mi Slovenci na tem zasedenem ozemlju! Zahtevamo avtonomijo, zahtevamo svoje pravice, svoje šole! Zahtevamo, da nam vlada s prihodnjim šolskim letom odpre zopet vse naše slovenske in hrvatske ljudske šole, da nam odpre slovensko gimnazijo in učiteljske v Gorici, da nam odpre hrvatsko gimnazijo v Pazinu, da se

odprejo vse slovanske šole, ki smo jih imeli v Trstu!

Zahtevamo, naj vlada ukrene vse potrebno, da se vse ono učiteljstvo, ki je bilo prisiljeno zapustiti svoja mesta, povrne in da se mu zagotovi, da se ga ne bo preganjalo!

Plačujemo davke, toda ne zato, da bi z njimi raznarodovali svoje otroke, da bi napravili iz njih odpadnike, ampak zato, da jim damo duševno hrano v svojem materinem jeziku!

Dajte nam, kar nam pritiče po božjem in državnem zakonu! Vrnite nam, kar ste nam vzeli, in verujte, da boste imeli — da si vedno značajne Slovence — vendar lojalne italijanske državljane!

Torej — razumite vendar!

Jugoslovenski kmetje v zasedenem ozemlju pozor!

»S širjenjem socializma gine odprnost slovenskega plemena.« — Edinost 1920 — 10. sept. — št. 180.

Italijanski socialisti stegajo tudi po nas svoje roke. Po podeželskih vaseh uprizarjajo potom svojih slovenskih plačencev podrobno agitacijo nudeč kmetom razne gospodarske ugodnosti, nabavo semen, kmetijskega orodja, gnojil, modre galice, ustanavljanje prodajalnih zadrug kmetijskih pridelkov itd. Previdno pa doživljajo v svoji ponudbah, da dajajo te ugonosti le svojim članom, samo izjemoma pa tudi takim, ki mislijo vstopiti v njih organizacijo in osnovati socialistično skupino v dotični vasi.

Organizacija kmeta je res potrebna, da nas špekulantje ne bodo izkoriščali glede naših pridelkov, ki jih moramo spraviti v denar, in naših potrebščin, ki jih moramo kupovati. Toda ali je treba za to ravno laške komunistične delavske zbornice? Ali nimamo že »Slovenskega kmetijskega društva v Gorici« in ali bi nam ne bile bolj prikladne »Kmečke zveze« po okrajih? Te organizacije bi nam nudile prav iste gospodarske ugodnosti. Kmetje, v slogi in organizaciji je moč, a ta organizacija naj bo naša domača, jugoslovenska, ne pa iz tujine k nam zanešana, brezdomovinska, nam popolnoma tuja. Zato naj se nam ne zdi škoda tistih 25 Lir za delež in 3 lire za pristopnino k našemu »Slov. kmetijskemu društvu« in tiste ene letne Lire, ki jo damo svojim »Kmečki zvezi«. Okolu 200 tisoč kmetovalcev nas je v zasedenem ozemlju. Kako silno moč bi predstavljali in koliko gospodarskih in kulturnih koristi bi si lahko pridobili, ako bi mi v si imeli toliko stanovske zavedenosti, da bi postali člani osrednjega »Kmetijskega društva« in »Kmečkih zvez«, ki imajo po svojih pravih namen, nakupovati vse kmetove potrebščine in zadrugnim potom prodajati kmetove pridelke. Ako bi vsi pristopili k »Kmetijskemu društvu«, zadrugi z omejenim jamstvom, ki ima svoj glavni urad v Gorici, vsaj z enim dele-

žem à 25 Lir, bi zadruga razpolagala s čednim kapitalom, ki bi nam nudil vse ugodnosti, ki nam jih sedaj ponuja rudeča organizacija. In pri tem bi ostali na svoji zemlji svoji gospodarji. Ne dvomimo, vstop v komunistično stranko je prvi korak do zgube naše narodne in gospodarske neodvisnosti. V svoji lastni organizaciji bomo pa urejevali svoje zadeve po svoji volji, zato se vzdramimo, kmetovalci! Naše geslo naj bo: vsi v jugoslovensko domačo organizacijo »Slovensko kmetijsko društvo«. V vsaki vasi naj se okorajži zaveden kmet, ki bo pri svojih sovaščanih nabiral člane - deležnike naši zadrugi! — Povzdignimo svoj glas in zahtevamo od naših voditeljev, da se za vsak okraj ustanovijo »Kmečke zveze« z novimi, času primernimi pravili, in potom teh bomo izražali pri osrednji zadrugi svoje želje, zahtevali, da nam dobavlja naše potrebščine, vnovčuje po primerni in pravični ceni naše pridelke — pri vsem tem pa bomo ostali somosvoji, neodvisni. Kaj je lepšega, kakor biti na svoji zemlji svoj gospod! Na delo tedaj — in takoj! »Slov. kmet. društvo« čaka vse kmetovalce — pristopite, da nas bo mnoge, da bomo vsi združeni v eni sami, domači narodni organizaciji! Ne nasedimo socializmom na limanice, kajti z navideznimi dobrotami nas hočejo zasujnjiti, kakor so Evropejci nekdanj zasujnjevali zamorce z bleščečimi biseri in igračami. Deželan.

Za varnost narodnih manjšin.

Veseli nas vsak pojav, ki govori za varstvo in zaščito nas Slovencev, in naj pride od katerekoli strani. Zato ne smemo in nočemo prezreti predloga in sklepa, ki se je dne 31. avg. sprejel na zborovanju zastopnikov političnih sindikalnih združenj organizacij socialno-demokratske stranke Treh Benečij. Na tem zborovanju je socialistični poslanec Alessandri predlagal naslednje:

»Proučivši položaj, ki se je v Julijski in Trentinski Benečiji ustvaril prebivalstvu slovanske in nemške narodnosti od strani vladne politike zatiranja in nasilja, ki ovira pomirjenje in dobre odnose med narodno različnimi življenji in vstvarja tako ognjišča nevarnih iredentizmov, ki morejo koristiti le nacionalizmu, ki pa vstvarjajo stalno nevarnost za mir,

naglašajo to zborovanje dolžnost italijanskega proletarijata, da nastopi proti taki politiki in zahteva, da se za narodne manjšine uveljavi načelo: enakim dolžnostim enake pravice, tako da bodo te manjšine uživale svoboščine, ki so skupne vsem državljanom brez razlike plemena.

Dočim naglašajo to zborovanje dejansko solidarnost med proletarci, naj pripadajo katerikoli narodnosti, se zborovanje odloča, da se odzove pozivu nemških proletarcev v Tirolo in slovanskih v Julijski Benečiji in sicer z dejanskim obrambnim delovanjem in z bratsko pomočjo.

»Srepota«. — Zekser: »Srepota«. Today se je jud namuzal in rekel: »Napačno!« Zekser je mislil sem ter tja, v čem bi bil zgrešil. Jud pa je potegnil iz žepa krede in potegnil črto. »Enkrat sem že dobil.«

»Še enkrat!« reče Zekser. In jud začne: »Zvitorepec.« — Zekser: »Zvitorepec.« — Jud: »Rožmarin.« — Zekser: »Rožmarin.« Tedaj se je jud zopet namuzal in rekel: »Napačno!« Zopet je Zekser mislil kje je zgrešil.

In tako je šlo dalje sedemkrat. Tedaj je rekel Zekser judu: »Jaz ti bom plačal, a le tedaj, če me prepričaš, v čem sem zgrešil.«

Tedaj mu je jud odgovoril: »Vi niste za mano nikdar izgovorili tretje besede. Tretja beseda se je glasila »napačno«, in tega niste vi nikoli izrekli, torej sem jaz zmiraj vse stave dobil.«

Nenavaden recept. — Nekega dne pred dolžimi leti je pripeljal mož z dežele voz z dvema upreženima voloma v mesto pred lekarno, tam voz ustavil, vzdignil z voza velika izbina vrata in jih nesel noter v lekarno. Lekarnar je estmel in rekel: »Kaj pa hočete tukaj, prijatelj, s temi vratni?

Zborovanje zastopnikov političnih sindikalnih združenj organizacij socialno-demokratske stranke Treh Benečij na Lagga izvrševalnemu uradu, naj uvede krajevne preiskave o postopanju z nemško in slovansko manjšino, naj o uspehu sporoči proletarijatu v Italiji po svojem časopisu (poleg konferenc in shodov), osrednjim odborom socialistične stranke, glavnemu odboru delovne konfederacije in socialistični skupini v parlamentu, v ta namen, da bodo složno nastopili in delovali.

Ta predlog je bil od vseh zborovalcev sprejet enoglasno.

Prav lepo je to in, kakor rečeno, razveselljivo, in bomo le hvaležni voditeljem soc. dem. stranke, če tudi res zastavijo svoje moči in po možnosti pripomorejo, da se ta njih sklep tudi uresniči!

Dopisi.

Iz Kojskega v Brdih. — Po dolgem, neprostovoljnem odmoru se je med drugimi kraji v naših Brdih tudi naša vas vzbudila k društvenemu življenju za narodovo izobrazbo in prosveto. Domači fantje in dekleta so se zopet oklenili oživilnega in godbenega društva ter s sodelovanjem sokolske godbe v Kojskem privedli 5. t. m. veliko lj. veselico v Kojskem. Takoj na prvi pogled je bilo videti, da so to skoraj izključno nove moči, a pokazali so, kaj zmore vztrajnost in resna volja.

Vrstile so se pesmi »Ujetega ptiča tožba«, »Nazaj v planinski raj«, »Pozdrav«, »Pjevajmo«, dekalmacija »Veseli pastir«, dramatični prizori: Junaki, Kmet in avtomat, Zamorec. Odmore je izpolnjevala sokolska godba s slov. komadi.

Domača vztrajna pevovodja Bevič in Kumar sta lahko ponosna, da sta združila vrle mladenke in mladeniče krog sebe in nam nudila to krasno zabavo, ki nam je hladila vedno skeleče rane nesrečne vojne in posebno njenih posledic.

Duševne hrane željno občinstvo je privrelo od blizu in daleč in stem pokazalo, da stvar popolnoma razume in kako mu je društvo pri srcu. Vspreh je bil nad pričakovanje bodisi v moralnem kakor v materialnem oziru, kar mlademu društvu iz srca privoščimo. Le naprej po tej poti, vztrajno in složno, kakor zahtevajo sedanjí resni časi!

Iz Idrije. — Telovadna odseka »Orel« in »Orlice« z naraščanjem sta v nedeljo 12. sept. priredila javno telovadbo na šolskem trgu. Nastop je bil imponanten. — Ogromna množica je z viharnim ploskanjem spremljala precizno in dovršeno izvajanje posameznih točk. Rajalni pohodi, ki so se prelivali v vedno nove geometrične oblike, proste vaje, umetniško sestavljene skupine z najtežjimi gibi, orodna telovadba na drogu, bradlji in konju ter zadnje proste vaje vzorne vrste so gledalce očarale. Tudi strog kritik je moral iz tega nastopa spoznati, da stoji tehnika idrijskega Orla na visoki stopnji. Prav tako je kritično oko lahko videlo, da ta telovadba ni bila samo telesna vaja, ampak

Vi ste zgrešili hišo. Mizar stanuje tukaj doli, tri številke nižje na levo.

Tedaj pa mu je mož povedal, da je bil zdravnik pri njegovi bolni ženi in ji nekaj zdravil predpisal; v celi hiši pa ni bilo ne papirja, ne peresa, ne črnila, kakor samo kos krede. Zato je zdravnik zapisal recept na vrata, in on je vrata semkaj pripeljal, in zdaj naj bo gospod lekarnar tako dober in naj pripravi zdravila.

Blagor mu, ki si zna pomagat v vsaki sili!

Nepričakovana razsodba. — Pred sodnikom majhnega bavarskega mesta je nastopil nekega dne zakonski par s tožbo za ločitev zakona. »Kaj želite Vi?« je vprašal sodnik najprej ženo. »Jaz se hočem ločiti od svojega moža«, se je glasil odločni odgovor žene. »In kaj želite Vi?« se je obrnil sodnik k možu. »Jaz hočem ločitev od svoje žene.« je ta odgovoril. Tedaj je rekel sodnik mirno in smeje: »Ja, saj vidva sta popolnoma ednih misli! Tam kjer vlada med možem in ženo tako sporazumljive, tam ni nobenega razloga za ločitev. Le pojdite lepo domov in živita naprej v taki edinosti.«

Za kratek čas.

Natančni župan. — Po postavnih določbi so se morali upokojeni oficirji prvega vsakega meseca zglasiti pri županu, da jim je pismeno potrdil, da so še pri življenju. Le na podlagi takega potrdila (kakor še danes upokojenci) so zamogli potegniti svojo pokojnino. Ko je nekoč prvi dan meseca padel na nedeljo, je neki švabski upokojenec (penzionist), ker ni hotel na nedeljo motiti župana, šel šele v ponedeljek, torej na drugi dan meseca, na županski urad, da bi tam dobil potrebno potrdilo.

»Ja,« je rekel župan, danes smo pa že na drugega!

»Pa, če živim danes na drugi dan meseca, sem vendar živel tudi včeraj na prvega.« je odgovoril upokojenec.

»To je že lahko mogoče.« je dejal župan, »pa vendar uradno Vam tega ne morem potrditi.«

Ta ga je splašala. — Neki dami, ki se ni mogla več ponašati z mladostjo in lepoto, pač pa s svojo razumnostjo in bistrostjo, se je v družbi pripetila nesreča, da ji je izpadel eden njenih umetnih zob. Gospa ni tega prikrivala, celo sobo so na vse

strani preiskali, pa zastoj — dragocenega zoba niso našli.

Drugi dan je gospa dobila zavojček z listkom, katerega ji je poslal hišni gospodar, ki je bil znan kot neolikan šaljivec. Pisal ji je, da ga zelo veseli, da je našel njen izgubljeni zob. Gospa je hitro odprla zavojček in — na! V njem je bil velik oslovski zob.

Gospa, ne da bi se čutila užaljeno, je ohranila svojo mirnost, sedla k mizi in napisala galantnemu gospodu naslednje vrstice: »Imela sem od Vas že zdavna dokaze Vašega prijateljstva do mene; da gre pa Vaše prijateljstvo tako daleč, da si boste zame izdrli svoj lastni zob, tega bi ne bila nikdar pričakovala. Za to se Vam najpri-srčneje zahvaljujem.«

Tri besede. — Neki jud dobi v gostilni kupčevalca Zekserja in mu reče: »Ali ste danes naredili dobro kupčije na semnju? Če ste naredili dobre kupčije, — dajva, po dva groša staviva, da ne morete za mano izgovoriti treh besed.« Zekser si misli: par frankov gor, par frankov dol, in pravi: »Torej čujmo!« Jud reče: »Motovilo.« — Zekser: »Motovilo.« — Jud:

**Trgovina
izgotovljenih
oblek**

J. Vuga & C.°

Gorica,

:- Corso Verdi 38. :-

Ob bližanju nove jesenske dobe obvešča zgoraj imenovana tvrdka svoje cenj. odjemalce, da ji dohajajo dnevno velike zaloge zadnjih novosti za jesen, kakor

za ženske:

suknje, obleke, princes, krila, Golf volnene in svilene, bluže, Colliers (boá), nepremočljivi plašči za gospe in deklice, perilo, nogavice, čevljički, spodnja krila itd. itd. itd.

za moške:

paletots (suknje), površniki, površne jope, obleke, nepremočljivi plašči za može in dečke, hlače, moderni telovniki (fantazija), perilo, gomaše itd.

Bogata izbera blaga.

Stalne cene. - Lastna krojačnica. - Stalne cene.

OBČNI ZBOR

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici, registrovane zadruga z neomejenim jamstvom v likvidaciji, sklicuje likvidacijski ODBOR vnovič v smislu § 35 zadrughih pravil na dan **nedeljo 26. septembra 1920** ob 10. uri predpoldne v TRGOVSKEM DOMU, v prostorih podružnice Ljubljanske kreditne banke, ker je bil občni zbor, sklican na dan **10. septembra t. l.** nesklepčen, in sicer z istim dnevnim redom, kakor sledi:

1. poročilo likvidacijskega odbora;
2. poročilo nadzorstva;
3. potrjenje letnih računov za leti 1918 in 1919;
4. volitev likvidacijskega odbora;
5. dopolnilna volitev treh članov nadzorstva;
6. razprava in sklepanje o morebitnih predložitih posameznih članov.

Ta občni zbor bo sklepčen brezpogojno.

Letni računi so zadržnikom na vpogled pri zadruginem uradu v Trgovskem domu v Gorici.

GORICA, dne 12. septembra 1920.

**Likvidacijski odbor Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici
z. r. z. n. j. v l.**

Podružnica Ljublj. Kred. Banke v Gorici,

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**Obrestuje vloge na vknjižbe po 3 1/2 % na daljšo odpoved
vezane vloge po dogovoru.**

**Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Nakazila v Jugoslavijo
in inozemstvo po dnevnem kurzu.**

**O. BRUGNALLER GORICA
Nunska ulica št. 35.-**

Prodajalna mrtvaških predmetov.

VELIKA ZALOGA KINČA ZA RAKVE VSAKE VRSTE.

Lastna delavnica za rakve in vence iz suhih cvetlic; obleke in črevlji za mrtve, vsakovrstni žalni predmeti, sveče iz pravega voska; pajčloni, venci in šopki za neveste, birmance in za prvo sv. obhajilo.

VSAKOVRSNE SUHE CVETLICE.

**Cena izven vsake konkurence :-
Sprejemamo tudi posebna naročila.**

Usnjene čevlje

*** * * * * za zimo**

lične in trpežne, za vsak stan in starost od najpriprostejše do najfinejše vrste, iz samo dobrega usnja brez vsake druge
primesi izdeluje

**„Čevljarska Zadruga“
v Mirnu pri Gorici.**

Sprejemajo se naročila na malo in veliko, ceniki se pošiljajo
na pismeno zahtevo.

Čevlje prodaja na drobno

V Gorici

lastna prodajalna v hiši centralne posojilnice Corso Verdi 32.

V Trstu

lastna prodajalna Via Rettori.

V Vipavi

trgovina A. Beltram.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJÉ

Dr. J. Bačar in V. C. Hansen

zobotehnik

ulica 24 Maggio (prej ulica Tre Rè) št. 9

(v bližini kapucinske cerkve)

ordinirata od 8^h, do 6 ure - ob nedeljah od 9 do 1 ure.

Brezbolestno izdiranje in plombiranje zobov.

Umetni zobje po najnovejši tehniki.

TRGOVINA

TEOD. HRIBAR - NASLEDNIKI

Corso Verdi št. 32.

Se priporočajo slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za obilen obisk.

BLAGO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

E. RIESSNER (prej) Pavlin E.

Nunska ulica 10 — GORICA — Nunska ulica 10

nasproti „BELEMU ZAJCU“.

VELIKA ZALOGA

mrtvaških rakev, nagrobnih vencev, trakov, umetnih cvetlic; posebnih vencev za neveste, cvetlic za cerkve, palm, vencev za novomašnike in poroke, mrtvaških oblek. itd papirja in drugih potrebščin za okrašnje rakev, zlatih črk voščenih sveč itd.

CENE BREZ KONKURENCE.

